

Naslov članka/Article:

Evropski delodajalci v izobraževanju smo most med izobraževalno in delovno sfero

As European employers in education, we are a bridge between the educational and working spheres

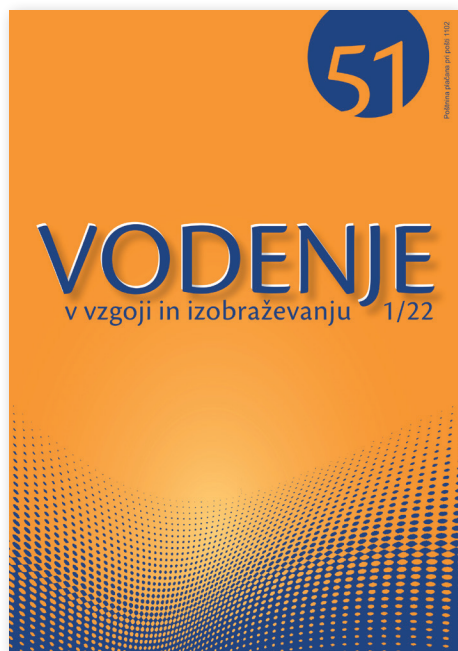
Avtor/Author:

Barbara Novinec

CC licenca



Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav



Vodenje v vzgoji in izobraževanju 51, 1/2022, letnik 20

ISSN 1581-8225 (tiskana izdaja)

ISSN 2630-421x (spletna izdaja)

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2022

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/vodenje-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

Izmenjave

Evropski delodajalci v izobraževanju smo most med izobraževalno in delovno sfero

O avtorici

Barbara Novinec, predsednica Evropske federacije delodajalcev v izobraževanju

Povzetek

Evropska federacija delodajalcev v izobraževanju (EFEE) je organizacija, ki že od svojega nastanka leta 2009 ozavešča deležnike v izobraževanju o izzivih, ki jih raznolik razvoj družbe na vseh področjih prinaša s seboj v sfero izobraževanja v širšem evropskem prostoru. Kot priznani evropski socialni partner za izobraževalni sektor deluje EFEE na stičišču političnih področij izobraževanja, usposabljanja, raziskav, socialnih zadev in zaposlovanja, ki so ključna za uresničitev novih smernic Evropske komisije za obdobje 2019–2024. Hiter družbeni, tehnološki, okoljski in demografski razvoj današnje družbe zahteva »Unijo, ki si prizadeva za več. Evropa mora voditi prehod na zdrav planet in nov digitalni svet.«

EFEE se zaveda, da lahko te ambicije dosežemo le z visokokakovostnimi sistemi izobraževanja in usposabljanja z vključujočim pristopom, ki temelji na vrednotah, vseživljenjskem učenju in inovacijah. Splošni cilj EFEE je uresničiti kakovostno izobraževanje za vse, z izboljšanjem kakovosti poučevanja in upravljanja šol, z evropskim sodelovanjem in dialogom.

V članku pojasnujemo, katera temeljna področja bo v letih 2022–2023 EFEE poglobljeno obravnavala:

- Kakovostne naložbe v izobraževanje in usposabljanje
- Socialni dialog in krepitev zmogljivosti
- Povečanje privlačnosti učiteljskega poklica
- Digitalizacija in inovacije v izobraževanju
- Zdravje in varnost na delovnem mestu
- Izobraževanje za trajnostni razvoj okolja
- Vključevanje, enakost in demokratično državljanstvo v izobraževanju in usposabljanju
- Kakovost in vključenost poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vajeništva
- Visokošolske raziskave in izobraževanje

Ključne besede

izobraževanje in usposabljanje ter vajeništvo | socialni dialog | trajnostni razvoj | digitalizacija

As European employers in education, we are a bridge between the educational and working spheres

Barbara Novinec, European Federation of Education Employers President

Abstract

The European Federation of Education Employers (EFEE) is an organization that, since its creation in 2009, has been raising awareness among stakeholders in education about the challenges that the diverse development of society in all areas brings with it to the sphere of education in the wider European region. As a recognized European social partner for the education sector, EFEE works at the intersection of the policy areas of education, training, research, social affairs, and employment, which are critical to the implementation of the new guidelines of the European Commission for the period 2019-2024. The rapid social, technological, environmental, and demographic development of today's society requires "a Union that strives for more. Europe must lead the transition to a healthy planet and a new digital world."

EFEE recognizes that we can only achieve these ambitions through high-quality education and training systems with an inclusive approach based on values, lifelong learning, and innovation. Therefore, the overall goal of EFEE is to realize quality education for all by improving the quality of teaching and school management through European cooperation and dialogue.

In the article, we explain which fundamental areas EFEE will consider in depth in 2022–2023:

- *Quality investments in education and training*
- *Social dialogue and capacity building*
- *Increasing the attractiveness of the teaching profession*
- *Digitization and innovations in education*
- *Health and safety at work*
- *Education for the sustainable development of the environment*
- *Inclusion, equality, and democratic citizenship in education and training*
- *The quality and inclusiveness of vocational education, training, and apprenticeships*
- *Higher education research and education.*

Key words

education and training and apprenticeships | social dialogue, | sustainable development | digitization

Evropska federacija delodajalcev v izobraževanju

Evropska federacija delodajalcev v izobraževanju (EFEE) je organizacija, ki že od svojega nastanka leta 2009 ozavešča deležnike v izobraževanju o izzivih, ki jih raznolik razvoj družbe na vseh področjih prinaša s seboj v sfero izobraževanja v širšem evropskem prostoru. V svojem delovanju se zavedamo, da je ustrezen razvoj mogoče doseči le z dostopnimi, visokokakovostnimi sistemi izobraževanja in usposabljanja, z vključujočim pristopom, ki temelji na vrednotah, vseživljenjskem učenju in inovativnosti. EFEE je dinamična organizacija, ki je bila ustanovljena z namenom, da zastopa interese delodajalcev na področju izobraževanja v strateškem in zelo raznolikem evropskem izobraževalnem sektorju. Zastopamo 45 izobraževalnih delodajalskih organizacij iz 21 evropskih držav na vseh ravneh izobraževanja (od predšolskega do univerzitetnega). To vključuje različne nacionalne organizacije, kot so ministrstva za izobraževanje, nacionalna združenja vrtcev, šol in ravnateljev na nacionalnem nivoju, občine oz. lokalne skupnosti, nacionalna združenja visokih šol za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter univerze.

Kot priznani evropski socialni partner za izobraževalni sektor deluje EFEE na stičišču političnih področij izobraževanja, usposabljanja, raziskav, socialnih zadev in zaposlovanja, ki so ključna za uresničitev novih smernic Evropske komisije za obdobje 2019–2024. Hiter družbeni, tehnološki, okoljski in demografski razvoj današnje družbe zahteva »Unijo, ki si prizadeva za več«, je Ursula von der Leyen, predsednica Evropske komisije, naslovila agendo vizije razvoja za Evropo. »Evropa mora voditi prehod na zdrav planet in nov digitalni svet. To pa lahko stori le tako, da združi ljudi in nadgradi naše edinstveno socialno tržno gospodarstvo, da bo ustrezalo današnjim novim ambicijam. Ko se podajamo na to pot, moramo kar najbolje izkoristiti vse svoje prednosti, talente in potencialne. Osredotočiti se moramo na enakost in ustvarjanje priložnosti za vse.« EFEE se je osredotočil na štiri glavne cilje političnih smernic, pri katerih lahko delodajalci na področju izobraževanja v Evropi prispevamo k uresnitvi cilja »Unija, ki si prizadeva za več«: 1. Evropski zeleni dogovor, 2. Gospodarstvo, ki dela za ljudi, 3. Evropa, primerna za digitalno dobo, in 4. Zaščita našega evropskega načina življenja.

EFEE se zaveda, da lahko te ambicije dosežemo le z visokokakovostnimi sistemi izobraževanja in usposabljanja z vključujočim pristopom, ki temelji

na vrednotah, vseživljenjskem učenju in inovacijah. Splošni cilj EFEE je uresničiti kakovostno izobraževanje za vse, z izboljšanjem kakovosti poučevanja in upravljanja šol, z evropskim sodelovanjem in dialogom. Prav zato EFEE toplo pozdravlja sporočilo Komisije za močno socialno Evropo za pravične prehode (v nadaljnjem besedilu: socialno sporočilo), ki določa pot do akcijskega načrta za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic. Jasno je, da gospodarstvo ne pomeni le učinkovitosti in konkurenčnosti, ki vodita do dobička, ne glede na družbeno-kulturni kontekst. Da bi dosegli pravičen prehod za vse na zeleno socialno tržno gospodarstvo, mora Evropska komisija podpreti svoje državljane in jim omogočiti izobraževanje in priložnosti, ki jih potrebujejo za uspeh. Zagotavljanje novega znanja, spretnosti in odnosov se bo izkazalo za ključno pri ustvarjanju učinkovite in na prihodnost pripravljene delovne sile. Pre/Do-usposabljanje, izpopolnjevanje in vseživljenjsko učenje bodo postali resničnost za vsakega Evropejca, ki vstopa na trg dela, zato sta zelo pomembna pobuda Sklada za modernizacijo in program InvestEU, predlagana v socialnem sporočilu. Edinstven položaj EFEE, kot organizacije delodajalcev na področju izobraževanja, ki je tesno povezana z medsektorsko organizacijo delodajalcev, pomeni, da ima EFEE pri tem ključno vlogo. Natančneje, EFEE lahko tem ponudnikom izobraževanja ponudi neposredno povezavo z medsektorskimi delodajalci in zapolni vrzel med izobraževalnimi ustanovami in trgom dela. Pri tem EFEE komisijo poziva, naj podpira in močneje spodbuja ta trajnostna partnerstva med tistimi, ki iščejo nove talente, in tistimi, ki jih izobražujejo in usposabljaajo.

V zvezi z delom pri oblikovanju vključujoče in trajnostne družbe se EFEE zdi ključno, da se v predloge politik bolj izpostavi pomembna vloga institucij za izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh. Vedno večja raznolikost naših družb predstavlja izziv za upravljanje sistemov izobraževanja in usposabljanja. EFEE poziva k večjemu poudarku na spodbujanju vključevanja in skupnih vrednot že od zgodnjega otroštva. Kakovostna predšolska vzgoja in izobraževanje (ECEC) lahko pri tem odigrata pomembno vlogo. EFEE zato toplo pozdravlja pobude Komisije glede predšolske vzgoje in izobraževanja, vključno z uvedbo evropskega jamstva za otroke (ki je bilo napovedano v političnih smernicah), stalnim statusom jamstva za mlade in povečanjem naložb iz Evropskega socialnega sklada. Vsa prizadevanja vpletenih institucij so prispevala tudi k močno okrepljenemu proračunu za program Erasmus+ 2021–2027, ki tudi mladim z manj priložnostmi omogoča lažji dostop do tega programa. Poleg tega zahteva prožne učne poti, ki ustrezajo različnim

potrebam in zmožnostim različnih skupin učencev, vključno z (novo prispelimi) migranti, pa tudi učenci s posebnimi izobraževalnimi potrebami. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti tudi enakosti spolov v izobraževanju, tako na ravni učencev/studentov kot na ravni (akademskega) osebja. Nazadnje poziva k učinkovitim naložbam, ki podpirajo razvoj pravičnih in trajnostnih izobraževalnih sistemov.

Ob upoštevanju številnih prihodnjih izzivov, s katerimi se soočajo EU in njeni državljani, je v »Sklepih Sveta o ključni vlogi vseživljenjskega učenja« poudarjeno, da imajo politike vseživljenjskega učenja temeljno vlogo pri njihovem reševanju. Tehnološka in digitalna preobrazba ter zeleni prehod in demografske spremembe zahtevajo močno evropsko izobraževalno politiko, ki bo temeljila na vseživljenjskem učenju od predšolske vzgoje in izobraževanja do učenja po upokojitvi. Takšno povezano in trdno politično okolje ne bo le dvignilo ravni izobraževanja, temveč bo tudi pripomoglo k zmanjšanju razkoraka med visokokvalificiranimi in nizkokvalificiranimi delavci na trgu dela. S spodbujanjem vseživljenjskega učenja na vseh ravneh izobraževalnega sistema si EFEE poleg tega prizadeva podpirati vključujoče možnosti učenja, kot so poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izpopolnjevanje in prekvalifikacija v izobraževanju odraslih. Če želijo evropske države ostati vključujoče in hkrati konkurenčne, moramo najti načine, kako ponuditi bolj prilagojene in prožne programe (vključno z vajeništvom in možnostmi učenja na delovnem mestu) na vseh ravneh in oblikah izobraževanja in usposabljanja ter v vseh življenjskih obdobjih, da bo udeležba v vseživljenjskem učenju privlačnejša, izvedljiva in dostopna za vse evropske državljane (ne glede na njihovo socialno-ekonomsko in izobrazbeno ozadje).

Cilj EFEE je okrepiti učinkovit socialni dialog na evropski ravni in spodbujati sodelovanje na več ravneh, da bi se skupaj spoprijeli s temi neizbežnimi izzivi in ustvarili poštene delovne pogoje. V zvezi s slednjim EFEE pozdravlja zavezo Komisije, da bo pregledala strategije za varnost in zdravje pri delu ter poleg bolj tradicionalnih tveganj obravnavala tudi nova tveganja. Poleg tega je močan socialni dialog nujen pri spodbujanju kakovostnega izobraževanja, ne le glede vsebine, temveč tudi glede zaposlenih na področju izobraževanja. Močan dialog med socialnimi partnerji v izobraževalnem sektorju, ki temelji na dobri volji in vzajemnem zaupanju, je po našem mnenju nujen za doseganje kakovostnega izobraževanja, ki je eden od temeljev evropskega izobraževalnega prostora.

EFEE se zato strinja z izjavo socialnega sporočila, da »morajo nacionalne in regionalne vlade, da bi ugotovile, katera znanja in spretnosti potrebujemo, sodelovati s tistimi, ki to najbolj vedo: delodajalci, delavci, učitelji in inštruktorji«. Ker ta ambiciozni načrt zajema več političnih področij, EFEE spodbuja vse odgovorne komisarje, naj združijo svoje znanje in sprejmejo celosten pristop k izobraževanju, ki spodbuja sodelovanje v učnih okoljih in s širšo skupnostjo, da bi učinkovito in dolgoročno vplivali na politiko EU.

Povezovalna vloga EFEE v socialnem dialogu v izobraževanju

V zadnjih 12 letih je Evropski odbor za sektorski socialni dialog v izobraževanju (ESSDE) napredoval v smeri uspešnega in učinkovitega socialnega povezovanja. Temelji močne zavezanosti Evropskega sindikata za izobraževanje (ETUCE – European Trade Union Committee for Education) in Evropske federacije delodajalcev v izobraževanju (EFEE – European Federation of Education Employers) ter njunih članov, da dosežejo pomembne rezultate, ki so dragoceni tako na evropski kot na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, in temeljijo na jasnih ciljih, medsebojnem zaupanju, spoštovanju in sodelovanju.

ETUCE in EFEE si prizadevata za doseganje visokokakovostnega izobraževanja za vse v Evropi, ki prispeva k trajnostni gospodarski rasti, boju proti podnebnim spremembam in zmanjševanju neenakosti. Po mnenju ETUCE in EFEE je izobraževanje sredstvo za spremembe in močno orodje za navdihovanje, vključitev in opolnomočenje vseh deležnikov, da ponovno razmislijo o razvojnih modelih in aktivnem državljanstvu znotraj držav EU. Zavezani smo k skupnemu reševanju teh izzivov na podlagi trdnega prepričanja, da je izobraževanje predvsem človekova pravica in javna dobrina, ter k raziskovanju možnih skupnih akcij, vse z namenom varovanja in uresničevanja pravice do kakovostnega izobraževanja za vse.

Vizija nadgrajevanja naših dosežkov iz zadnjih 12 let je skupni delovni program, ki služi tudi kot konsenz priporočil Evropske komisije za izvedbo izboljšav na nacionalnem področju držav članic EU. Danes in v prihodnosti delimo skupne izzive in priložnosti za naše izobraževalne sisteme, njihovo upravljanje in osebe, infrastrukturo ter okolja za poučevanje in učenje, pri čemer želimo doseči implementacijo vseh ključnih tematik v prakso.

V letih 2022–2023 bomo imeli 8 srečanj v okviru delovnega programa in splošnega dela Evropskega odbora za sektorski socialni dialog v izobraževanju (ESSDE), ki se nanaša na celoten sektor izobraževanja, vključno z vzgojo in izobraževanjem v zgodnjem otroštvu, osnovnošolskim in srednješolskim izobraževanjem, visokošolskim izobraževanjem in raziskavami, poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter nadaljnjim izobraževanjem. Vse te ravni so med seboj povezane in pomembno prispevajo k pripravi in izvedbi izobraževalnih programov za udeležence vseh starosti, ne glede na njihovo socialno-ekonomsko ozadje za življenje, delo in aktivno delovanje v sedanjih in prihodnjih družbi. Vsebinski program dela sestavljajo tematska področja:

- 1. Kakovostne naložbe v izobraževanje in usposabljanje:** trajnostno in učinkovito vlaganje v sisteme izobraževanja in usposabljanja je temelj evropskega okrepanja in odpornosti, zlasti po epidemiji. Glede na to bodo socialni partnerji v izobraževanju še naprej obravnavali vprašanja naložb, da bi izboljšali dostop do kakovostnega učenja za vse. Posebna pozornost je tako namenjena stebru socialnih pravic, instrumentu za oživitev gospodarstva in odpornost ter evropskemu semestru. Ob spoštovanju pristočnosti držav članic za njihove sisteme izobraževanja in usposabljanja, številni instrumenti financiranja EU spodbujajo javnozasebni razvoj naložb v izobraževanje in usposabljanje, nenazadnje tudi v okviru digitalizacije v izobraževanju. Evropski socialni partnerji na področju izobraževanja se strinjajo, da bodo skupaj obravnavali vprašanja naložb, da bi okrepili in podprli javno izobraževanje, usposabljanje in raziskave ter tako izboljšali dostop do kakovostnega učenja za vse, preprečili socialno segmentacijo in segmentacijo trga dela ter omogočili proces socialne mobilnosti in konvergenca po vsej Evropi.
- 2. Socialni dialog in krepitev zmogljivosti:** spodbujanje smiselnega in v rezultate usmerjenega socialnega dialoga v izobraževanju, z nadaljnjim sodelovanjem z nacionalnimi in lokalnimi partnerji, izboljšanjem izmenjave informacij in vzajemnega učenja, spremljanjem rezultatov ESSDE ter izboljšanjem komunikacije in usklajevanja med nacionalnimi in evropskimi socialnimi partnerji je ključni predpogoj za nadaljnje spodbujanje demokratične odgovornosti za reforme in zakonodajne ukrepe, ki vplivajo na izobraževalno okolje, zlasti ker je bil sektor pod velikim pritiskom in nadzorom zaradi zdravstvenih in varnostnih ukrepov med pandemijo COVIDA-19.

3. Povečevanje privlačnosti učiteljskega poklica: nadaljnje spremljanje zavez iz delovnega programa 2020–2021 in izvajanje skupne izjave iz leta 2018 »Na poti k akcijskemu okviru za privlačnost učiteljskega poklica« s skupnimi ukrepi, katerih cilj je razvoj dobrih praks, ter izmenjava znanja in posvetovanje s socialnimi partnerji v ustrezni svetovalni skupini, ki omogočajo premagovanje ovir pri soočanju z izzivi pomanjkanja učiteljev ter posledičnimi izzivi pri zaposlovanju, vseživljenjskem usposabljanju, podpori učiteljem in ohranjanju učiteljev na delovnem mestu.

4. Digitalizacija in inovacije v izobraževanju: izzivi in priložnosti digitalizacije in umetne inteligence so ključne teme, ki oblikujejo trenutne razprave o prihodnosti naših gospodarstev in družb, pri čemer je izobraževalni sektor v središču teh razprav. Čeprav uporaba digitalnih orodij v izobraževalnem kontekstu ne predstavlja novega pojava, se je s pojavom nujnega upravljanja izobraževanja in poučevanja na daljavo med pandemijo COVIDA-19 pojavila potreba po obravnavi izzivov in priložnosti digitalizacije v izobraževanju. Ta kontekst zahteva skupen razmislek in ambiciozno sodelovanje evropskih sektorskih socialnih partnerjev v izobraževanju, da bi zagotovili, da nihče ne bo zapostavljen pri skupnem prizadevanju za vključujoče in kakovostno okolje za poučevanje in učenje.

Skupni projekt socialnega dialoga »e-Speed Evropski socialni partnerji v izobraževanju sprejemajo digitalizacijo: Izzivi in priložnosti za evropske izobraževalne sindikate in organizacije delodajalcev v digitalni dobi« (2020–2021) je bil velik prispevek k tej razpravi. Na podlagi ugotovitev tega projekta so evropski sektorski socialni partnerji v izobraževanju sprožili skupno razpravo o pasteh in prednostih digitalnega izobraževanja, s posebnim poudarkom na nujnem digitalnem izobraževanju med pandemijo COVIDA-19. Na ta način lahko sodelovanje evropskih sektorskih socialnih partnerjev pomembno prispeva k izvajanju akcijskega načrta EU za digitalno izobraževanje glede prednostne naloge razvoja visoko zmogljivih in vključujočih ekosistemov digitalnega izobraževanja ter sporazuma o digitalizaciji medsektorskih socialnih partnerjev.

Digitalno izobraževanje je tudi ključna sestavina instrumenta za oživitev gospodarstva in odpornost. Zato bo sodelovanje evropskih sektorskih socialnih partnerjev ključno tudi pri izvajanju skupne izjave ETUCE/EFEE o vplivu krize COVIDA-19 na trajnostne izobraževalne sisteme v času krize in po njej na regionalni, nacionalni in lokalni ravni.

ETUCE in EFEE se zavezujeta, da bosta vzgojiteljem, učiteljem, akademikom, drugemu pedagoškemu osebju, vodstvom šol in drugim delodajalcem v izobraževanju zagotovila ustrezna digitalna znanja, opremo in infrastrukturo za spodbujanje praktične in etične uporabe digitalnih orodij, ki temelji na temeljni človeški in družbeni komponenti izobraževanja.

5. Zdravje in varnost na delovnem mestu: svet dela se hitro spreminja, kar prinaša nove izzive za dostojno delo, trajnostno in kakovostno zaposlovanje ter delovno okolje. Ta preobrazba vpliva tudi na izobraževalni sektor, in sicer na dobro počutje ter zdrava in varna delovna mesta vzgojiteljev, učiteljev, ravnateljev oz. vodij šol, akademskega osebja in drugega podpornega osebja v izobraževanju. Zlasti izbruh pandemije COVIDA-19 je povzročil posledice brez primere za telesno in duševno počutje izobraževalnih delavcev in otrok/učencev/dijakov/šolencev. Psihosocialna tveganja med izrednim poučevanjem na daljavo so sprožila depresijo, tesnobo in osamljenost v obsegu brez primere. Novi akcijski načrt evropskega stebra socialnih pravic in strateški okvir Evropske komisije za zdravje in varnost pri delu za obdobje 2021–2027 dajeta nov zagon za preprečevanje psihosocialnih tveganj in obravnavo vpliva COVIDA-19 na vseh področjih zdravja in varnosti. Glede na to sta ETUCE in EFEE, kot evropska sektorska socialna partnerja v izobraževanju, v letih 2019–21 sodelovala pri razvijanju orodja OiRA za področje predšolske vzgoje in izobraževanja ter primarno izobraževanje, v letih 2022–23 pa bosta krepila sodelovanje za zdrava in varna izobraževalna okolja ter razvoj novega orodja OiRA za visokošolski in raziskovalni sektor ter »APRES Covid«, novega orodja za oceno vpliva psihosocialnih tveganj na izobraževanje.

6. Izobraževanje za trajnostni razvoj okolja: Evropska komisija je leta 2021 predlagala priporočilo Sveta o izobraževanju za okoljsko trajnost, da bi uresničila del evropskega zelenega dogovora, ki je usmerjen v izobraževanje. Cilj predlaganega priporočila je vključiti okoljska vprašanja v nacionalne izobraževalne sisteme; podpreti učence, da preidejo od zavedanja okoljskih vprašanj k razumevanju teh vprašanj; izvajati multidisciplinarne in participativne pristope v izobraževanju; spodbujati pristop celotne ustanove, pri katerem je trajnost vključena v upravljanje stavb in objektov, upravljanje, partnerstva in odnose s skupnostjo; ter določiti skupna načela o trajnosti za usmerjanje izvajanja na nacionalni ravni ter podpirati sodelovanje in izmenjavo idej in najboljših praks na ravni EU. Poleg tega je Evropska komisija napovedala, da namerava razviti

kompetenčni okvir EU za zelena znanja in spretnosti ter se osredotočiti na preusposabljanje in izpopolnjevanje v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Izredne podnebne razmere in okoljska vprašanja zahtevajo drastične družbene spremembe, vključno s posameznimi in kolektivnimi spremembami v miselnosti, vedenju, življenjskem slogu ter socialni, politični in gospodarski organizaciji držav in družb EU. Izobraževanje ima ključno vlogo pri izvajanju teh sprememb, socialni partnerji na področju izobraževanja pa bi morali voditi te razprave. Zeleni prehod izobraževanja in družbe zahteva posodobitev ne le spretnosti in kompetenc, temveč tudi učnih načrtov, šolske infrastrukture, učnih gradiv in smernic, metod ocenjevanja in usposabljanja učiteljev, vse to pa je treba revidirati v okviru učinkovitega socialnega dialoga na vseh ravneh. Socialni partnerji na področju izobraževanja bodo nadaljevali z delom na področju vključevanja okoljske trajnosti v izobraževanje ter spodbujanja zelenih spretnosti in kompetenc, zlasti v luči projekta »European Social Partners in Education Promoting environmental sustainability in school learning, teaching and management« (ki ga je 30. junija 2021 prijavil EFEE, ETUCE pa je pridružen partner). Prispevali bodo tudi k delu na področju zelenih spretnosti in kompetenc na evropski ravni ter združili svoja prizadevanja za zagotavljanje uspešnega oblikovanja in izvajanja izobraževanja za okoljsko trajnost na nacionalni ravni.

7. Vključevanje, enakost in demokratično državljanstvo v izobraževanju in usposabljanju: Izbruh pandemije COVIDA-19 leta 2020 in z njim povezan prehod na spletno poučevanje sta imela hude posledice zlasti za tiste učence, ki so že tako prikrajšani in imajo težave pri dostopu do izobraževanja (učenci s posebnimi potrebami, učenci iz prikrajšanega socialno-ekonomskega okolja, migranti in etnične manjšine itd.). Zato je potreba po zagotavljanju enakosti in upoštevanju raznolikosti v izobraževanju vse bolj v središču politične pozornosti na evropski in nacionalni ravni, zlasti v okviru zgodnjega opuščanja šolanja in ciljno usmerjene podpore ogroženim skupinam. V tem kontekstu in v okviru okrevanja po pandemiji imajo socialni partnerji v izobraževanju ključno vlogo pri izboljšanju zagotavljanja kakovostnega in vključujočega izobraževanja, ki izkorišča vse potencialne vsakega učenca in posveča posebno pozornost učencem, ki jim grozi izključenost in slabši uspeh, ter jim skuša pomagati z individualnimi pristopi, usmerjeno podporo ter sodelovanjem z družinami in lokalnimi skupnostmi. Socialni partnerji v izobraževanju imajo tudi pomembno nalogo zagotoviti, da se prihodnje generacije

naučijo demokratičnega državljanstva, strpnosti in vključevanja ter da lahko te vrednote vsakodnevno prakticirajo.

Izvajanje inkluzivnega izobraževanja zahteva, da vzgojitelji, učitelji, akademiki, šolski vodje in drugo izobraževalno osebje pridobijo ustrezne in sodobne kompetence, spretnosti in znanja, ki jim omogočajo, da se odzovejo na raznolikost v razredih ter spodbujajo medsebojno spoštovanje, medkulturno razumevanje in medkulturni dialog. Zato so začetni in stalni strokovni razvoj pedagoškega osebja, usmerjen v vključujoče izobraževanje, ter razpoložljivost podpornega pedagoškega osebja in mehanizmov ključni za zagotavljanje vključevanja in enakosti v izobraževanju in usposabljanju. Poleg tega si socialni partnerji v izobraževanju prizadevajo zagotoviti, da so vzpostavljeni potrebni politični okviri in mehanizmi, ki podpirajo izvajanje vključujočega izobraževanja in jih spremljajo zadostni viri in javno financiranje.

EFEE bo v naslednjih dveh letih sodeloval pri nadaljnjem delu ESSDE na temo vključevanja, enakosti in demokratičnega državljanstva na podlagi uspeha preteklih skupnih projektov (EU CONVINCENCE (2018–2020), Evropski sektorski socialni partnerji v izobraževanju, ki spodbujajo učinkovito vključevanje migrantov in beguncev v izobraževanje (2017–2019)) in s poudarkom na izvajanju skupnega ukrepa ali izjave o spodbujanju vključevanja in enakosti v izobraževanju v okviru okrevanja po pandemiji COVIDA-19.

8. Kakovost in vključenost poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vajeništva: da bi prispevali k izvajanju prvega načela evropskega stebra socialnih pravic, bodo socialni partnerji v izobraževanju nadaljevali s spodbujanjem izvajanja skupne izjave ETUCE in EFEE o izboljšanju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi in skupnih političnih priporočil EFEE-ETUCE o vseživljenjskem učenju za vse: socialni partnerji v izobraževanju spodbujajo kakovostno in vključujoče poklicno izobraževanje in usposabljanje za izboljšanje vseživljenjskega učenja za vse (2021). Posebno pozornost bodo namenili »povečanju privlačnosti poklica učiteljev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, izobraževalcev odraslih, vodij usposabljanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, vodij šol in drugega izobraževalnega osebja z izboljšanjem postopkov zaposlovanja, zagotavljanjem njihovega ohranjanja in dostojnih delovnih pogojev ter s spodbujanjem stabilnega zaposlovanja v tem sektorju«. Razprave se bodo osredotočile tudi na to, kako v okviru učinkovitega

socialnega dialoga pripraviti učitelje in vodstva šol na zeleni in digitalni prehod začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Socialni partnerji na področju izobraževanja so se zavezali, da bodo razpravljali o izboljšanju začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter vajeništva. Prav tako bodo ponovno preučili svojo skupno zavezo Evropski zvezi za vajeništvo (2015) in razpravljali o tem, kako izboljšati kakovost in vključenost sistemov vajeništva po vplivu pandemije COVIDA-19 na učence, vajence, učitelje poklicnega izobraževanja in usposabljanja, inštruktorje in vodstva šol za začetno poklicno izobraževanje in usposabljanje.

9. Visokošolsko izobraževanje in raziskave: EFEE in ETUCE bosta v okviru skupnega projekta »Evropski sektorski socialni partnerji v izobraževanju za spodbujanje kakovosti akademskega poučevanja in upravljanja v visokem šolstvu« organizirala skupno zaključno konferenco in sprejela skupna priporočila. Nadaljnje delo bo potekalo na področju razprave o izvajanju priporočil na evropski in nacionalni ravni z izboljšanjem socialnega dialoga v visokošolskem in raziskovalnem sektorju. Poudarek bo tudi na tem, kako povezati socialni dialog ter kakovostno poučevanje in upravljanje. Delovna skupina ESSDE za visoko šolstvo in raziskovanje bo razpravljala o vlogi socialnih partnerjev v izobraževanju pri izboljšanju kakovosti in vključenosti visokošolskega izobraževanja in raziskovanja v okviru izboljšanja delovnih pogojev in zaposlitvenega statusa akademikov in raziskovalcev. Potencialne podteme bi lahko bile vključevanje, mobilnost in ustvarjanje podpornega okolja za akademike in raziskovalce (na začetku kariere) v luči trajnostnih javnih naložb v visoko šolstvo in raziskave. Skupne dejavnosti skupnega projekta o spodbujanju kakovosti akademskega poučevanja in upravljanja v visokem šolstvu vključujejo skupno končno poročilo na podlagi raziskave, skupno izjavo/priporočila, dejavnost vzajemnega učenja in zaključno konferenco. O rezultatih projekta bo razpravljala delovna skupina ESSDE za visoko šolstvo.

Trajnostno okolje v izobraževalni in delovni sferi

Poslanstvo EFEE je prispevati k sodobnemu in trajnostnemu evropskemu izobraževalnemu sektorju. To na eni strani vključuje, da postane infrastruktura izobraževalnih institucij bolj trajnostna, na drugi strani pa, da

ponudniki izobraževanja prilagodijo svoja učna okolja potrebam današnjega okolja, med drugim z njegovo trajnostno prenovo.

Odprta učna okolja namreč zahtevajo od vodij izobraževalnih ustanov aktivno vlogo z zagotavljanjem strateške vizije, ki preoblikuje institucije v povezane učne skupnosti in spodbuja strokovnjake, da si prizadevajo za inovativne pristope k poučevanju. Mobilizacija vseh deležnikov za spremembo vloge digitalnih tehnologij v izobraževalnih ustanovah je izziv in priložnost za izobraževalni sektor. Delodajalci, sindikati, ravnatelji in direktorji vrtcev in šol ter drugi izobraževalni akterji lahko znatno prispevamo k ustvarjanju vzdušja, ki izobraževalcem omogoča uporabo inovativnih in digitalnih orodij, med drugim z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem, pridobivanjem navdiha prek vrstniškega učenja in mreženjem s sodelavci.

EFEE kot povezovalni most med deležniki

Edinstven položaj EFEE, kot organizacije delodajalcev v izobraževanju, ki je tesno povezana z medsektorskimi organizacijami delodajalcev, pomeni, da lahko ponudnikom izobraževanja omogočimo neposredno povezavo z medsektorskimi delodajalci in tako premostimo vrzel med izobraževalnimi institucijami in trgom dela.

Glede sodelovanja pri ustvarjanju vključujoče in trajnostne družbe se EFEE zdi ključnega pomena, da se pomembna vloga institucij za izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh izraziteje vključi v predloge politik. Naraščajoča raznolikost naše družbe predstavlja izzive za upravljanje sistemov izobraževanja in usposabljanja. Poleg tega zahteva prožne učne poti, ki se odzivajo na različne potrebe in zmožnosti raznolike skupine učencev/študentov, vključno z (novo prispelimi) migranti ter učenci s posebnimi izobraževalnimi potrebami. Pri tem je treba posebno pozornost nameniti tudi enakosti spolov v izobraževanju tako na ravni učencev/dijakov/študentov kot na ravni pedagoškega oz. akademskega osebja. V ta namen ima EFEE svoje predstavnike v vseh strateških delovnih skupinah Evropske komisije na področju izobraževanja ter znotraj prednostnih programov tudi več mednarodnih projektov, ki vključujejo raziskovalne, povezovalne vsebine in seminarje, z možnostjo obiskov različnih evropskih institucij »Peer learning activities« za člane EFEE: Innovation 4Education, Towards a framework of action on the attractiveness on the teaching

profession, Promoting environmental sustainability in school learning, teaching and management, EEPN – European Education Policy Network, SENCE.STEAM.DNA, Strengthening the capacity of European education employers through the promotion of innovation in education institutions in post COVID-19 era.

Vseživljenjsko učenje gradi trdne temelje razvoja

Tehnološka in digitalna preobrazba ter zeleni prehod in demografske spremembe zahtevajo močno podporno okolje evropske izobraževalne politike, ki temelji na kontinuumu vseživljenjskega učenja, od zgodnje vzgoje in izobraževanja v predšolskem obdobju do učenja po upokojitvi. Takšna povezovalna in trdna politična pokrajina ne bo samo dvignila ravni izobrazbe, temveč bo tudi pomagala zmanjšati razkorak med visokokvalificiranimi in nizkokvalificiranimi delavci na trgu dela.

Poleg tega želi EFEE s spodbujanjem vseživljenjskega učenja na vseh ravneh izobraževalnega okolja podpreti možnosti vključujočega učenja, kot sta poklicno izobraževanje in usposabljanje (VET) ter izpopolnjevanje in pre-kvalifikacija pri učenju odraslih.

Moč socialnega dialoga je usmerjena v rezultate

Spodbujanje socialnega dialoga je v središču dela socialnih partnerjev na področju izobraževanja od vzpostavitve evropskega sektorskega socialnega dialoga v izobraževanju. ETUCE in EFEE se želita osredotočiti na krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev za vodenje socialnega dialoga, zlasti v tistih državah z novejšo tradicijo socialnega dialoga, kjer socialni dialog v izobraževanju do sedaj ni bil zadovoljiv. Podobno je spodbujanje smiselne in v rezultate usmerjenega socialnega dialoga v izobraževanju ključni predpogoj za nadaljnji napredek demokratičnega lastništva reform in zakonodajnih ukrepov, ki vplivajo na izobraževalno okolje, zlasti ker je bil sektor pod ogromnim pritiskom in nadzorom zaradi zdravstvenih in varnostnih ukrepov med pandemijo COVIDA-19.

EFEE si tako prizadeva okrepiti učinkovit socialni dialog na evropski ravni in spodbujati sodelovanje na več ravneh, da bi skupaj obravnavali vse sedanje in prihajajoče izzive in ustvarili pravične delovne pogoje za zagotovitev kakovostnega in vključujočega javnega izobraževanja s pristopom, usmerjenim v učenca in prihodnost. Zeleni in digitalni prehod bosta od zdaj in v prihodnjih letih vplivala na vse deležnike v izobraževalnem sektorju, na način, kako si predstavljamo upravljanje izobraževanja, poučevanje in učenje, pa tudi na način, kako delujemo kot sindikati in delodajalci. Da bi izpolnili zahteve trga dela 21. stoletja ter spodbujali ustrezen in učinkovit socialni dialog, bomo morali ohraniti vrednote, ki so za nas najpomembnejše, in se hkrati prilagoditi spremembam. Močan dialog med socialnimi partnerji v izobraževalnem sektorju, ki temelji na pozitivni naravnosti in medsebojnem zaupanju, je po našem mnenju bistvenega pomena za doseganje kakovostnega izobraževanja, ki je eden od temeljev evropskega izobraževalnega prostora.

Uporaba digitalizacije v izobraževanju

Uporaba tehnologije že premore velik vpliv na poučevanje in učenje, od uporabe IKT orodij v učilnici do uvedbe umetne inteligence ter zbiranja in analize podatkov za namene izobraževanja. Kot organizacija delodajalcev v izobraževanju si prizadevamo za varna in ugodna delovna okolja v izobraževanju ter za izboljšanje rezultatov poučevanja in učenja.

Potencial izobraževalnega sektorja, da prispeva k digitalni preobrazbi, je v veliki meri odvisen od sposobnosti ljudi, ki delajo v sektorju, da vodijo to pot do sprememb. Profesionalizacija učiteljev, vodij in drugega osebja, ki dela v ustanovah za izobraževanje (in tudi usposabljanje) na vseh ravneh izobraževanja, je pri tem ključnega pomena.

Medtem ko uporaba digitalnih orodij v izobraževalnem kontekstu ne predstavlja novega pojava, je pojav nujnega oddaljenega upravljanja izobraževanja in poučevanja med pandemijo COVIDA-19 ustvaril potrebo po soočanju z izzivi in priložnostmi digitalizacije v izobraževanju. Ta kontekst poziva k skupnemu razmisleku in ambicioznemu sodelovanju evropskih sektorskih socialnih partnerjev v izobraževanju, da bi zagotovili, da nihče ne bo zapostavljen v skupnem iskanju vključujočega in kakovostnega okolja za poučevanje in učenje.

Programi in projekti digitalne ozaveščenosti

EFEE zato močno pozdravlja uvedbo programa Digitalna Evropa, katerega namen je podpreti razvoj naprednih digitalnih veščin, da bi omogočili uvedbo teh tehnologij v celotnem gospodarstvu in okrepili digitalne zmogljivosti ponudnikov izobraževanja, ki smo v programu izpostavljeni kot ena glavnih ciljnih skupin. Hkrati želimo poudariti pomembno vlogo delodajalcev v izobraževanju, ki predstavljajo vodstvo izvajalcev izobraževanja, pri pripravi izobraževalnih ustanov na digitalno dobo.

Vlaganje v človeški kapital je najdonosnejša naložba

Kot organizacija, ki zastopa delodajalce v izobraževanju, delujemo v prepričanju, da je treba, če želijo evropske države ostati vključujoče in hkrati konkurenčne, poiskati načine, kako ponuditi bolj prilagojene in prilagodljive programe (vključno z vajeništvu in priložnostmi za učenje ob delu) na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja ter v vseh življenjskih obdobjih, da bi sodelovanje v vseživljenjskem učenju postalo privlačnejše, uresničljivo in dostopnejše vsem evropskim državljanom, ne glede na njihovo socialno-ekonomsko in izobrazbeno ozadje.

Poleg tega želimo poudariti pomen čezmejnega učenja in mobilnosti za izobraževalne strokovnjake, ne le kot način za širjenje obzorij do drugih držav (EU) in medvrstniškega učenja, ampak tudi do drugih (poslovnih) sektorjev. To bo okrepilo povezavo med svetom dela in izobraževanjem, kar je nedvomno učinkovito orodje za izboljšanje privlačnosti poklicnih poti v izobraževanju, med drugim tudi z omogočanjem hibridnih položajev, ki združujejo delo v gospodarstvu in izobraževanju.

Za uresničitev naših ambicij je ključni predpogoj kakovostno in vključujoče javno izobraževanje s pristopom, osredotočenim na učence in usmerjenim v prihodnost. Od zdaj in v prihodnjih letih bodo imeli zeleni in digitalni prehodi posledice za vse deležnike v izobraževalnem sektorju, in sicer na način, kako si predstavljamo izobraževalni menedžment, poučevanje in učenje, pa tudi na način, kako delujemo kot sindikati in delodajalci.

Pri razvijanju potencialov delovanja slednjih deležnikov je ključnega pomena vlaganje v nenehen strokovni razvoj vseh, ki delamo v sektorju izobraževanja in usposabljanja, saj je mostna povezava med delovno in izobraževalno sfero trdna toliko, kot smo na obeh straneh usposobljeni, izkušeni in navsezadnje pripravljeni na spremembe vsi nosilci skupne vizije.